

Strasbūrā, 23.10.2018.
COM(2018) 703 final

ANNEXES 1 to 2

PIELIKUMI

dokumentam

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI**

**Subsidiaritātes un proporcionalitātes principi — to nozīmes stiprināšana ES politikas
veidošanā**

{COM(2018) 490} - {COM(2018) 491}

I PIELIKUMS

Darba grupas deviņi ieteikumi

<i>Darba grupas 1. ieteikums</i>
Savienības iestādēm un struktūrām un valstu un reģionālajiem parlamentiem būtu jāizmanto vienota metode (“novērtējuma tabula”), lai novērtētu jautājumus, kas saistīti ar subsidiaritātes principu (ieskaitot ES pievienoto vērtību) un proporcionālītātes principu un jaunu un spēkā esošu tiesību aktu juridisko pamatu. Šajā novērtēšanas metodē būtu jāintegrē kritēriji, kas ietverti Amsterdamas līgumam pievienotajā Protokolā par subsidiaritāti un proporcionālītāti, un attiecīgā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra. Šim ziņojumam ir pievienots ierosināts novērtējuma tabulas paraugs. Eiropas Parlamentam un Padomei likumdošanas procesā būtu sistemātiski jāpārskata subsidiaritāte un proporcionālītāte tiesību aktu projektos un to ieviestajos grozījumos, izmantojot vienoto metodi. Gan Parlamentam, gan Padomei būtu pilnībā jāņem vērā Komisijas novērtējums, kas sniegts tās priekšlikumos, kā arī valstu parlamentu un Eiropas Reģionu komitejas (pamatotie) atzinumi.
<i>Darba grupas 2. ieteikums</i>
Komisijai būtu elastīgi jāpiemēro uz Līgumiem balstītais astoņu nedēļu termiņš, kura laikā valstu parlamentiem ir jāsniedz savi pamatotie atzinumi. Šādam elastīgumam būtu jāņem vērā parastie brīvdienu periodi un aktīvā darba pārtraukumu periodi, vienlaikus ļaujot Komisijai, ciktāl iespējams, atbildēt astoņu nedēļu laikā no katra atzinuma saņemšanas. Komisijai pamatotie atzinumi, ko tā saņem no valstu parlamentiem, un atgriezeniskā saite, ko tā saņem no reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām, būtu pienācīgi jāatspoguļo savā gada ziņojumā par subsidiaritāti un proporcionālītāti. Tai arī būtu visaptveroši un savlaicīgi jādara pieejama līdztiesīgajiem likumdevējiem informācija par priekšlikumiem, kuros ir paustas būtiskas bažas attiecībā uz subsidiaritāti.
<i>Darba grupas 3. ieteikums</i>
Ja rodas iespēja, būtu jāpārskata LES/LESD 2. protokols, lai valstu parlamentiem noteiktu 12 nedēļu termiņu to pamatoto atzinumu sagatavošanai un iesniegšanai un sava viedokļa pilnīgai izklāstīšanai par subsidiaritāti, proporcionālītāti un ierosināto tiesību aktu juridisko pamatu (kompetences piešķiršanu). Valstu parlamentiem, ja priekšlikums par ES tiesību aktu skar to kompetences, kas paredzētas valsts tiesību aktos, būtu jāapspriežas ar reģionālajiem parlamentiem, kuriem ir likumdošanas pilnvaras.
<i>Darba grupas 4. ieteikums</i>
Komisijai kopā ar valstu parlamentiem un Eiropas Reģionu komiteju būtu jāveicina valsts, vietējo un reģionālo iestāžu informētība par iespējām, ko tām sniedz iesaistīšanās politikas veidošanā tās agrīnā posmā. Komisijai būtu pilnībā jāiesaista vietējās un reģionālās iestādes savos apspriešanās procesos, ņemot vērā to īpašo lomu Savienības tiesību aktu īstenošanā. Tai būtu jāveicina vietējo un reģionālo iestāžu līdzdalība, atbilstoši izstrādājot aptaujas anketas un nodrošinot lielāku vietējām un reģionālajām iestādēm sniegto atgriezenisko saiti un to viedokļu pamanāmību savos ietekmes novērtējumos, priekšlikumos un atsauksmēs, ko tā nosūta līdztiesīgajiem likumdevējiem. Dalībvalstīm būtu jāievēro Eiropas Komisijas norādījumi un jāēd pilni jāsadarbojas ar vietējām un reģionālajām iestādēm, sagatavojot savas valsts reformu programmas un izstrādājot un ieviešot strukturālas reformas Eiropas pusgada ietvaros, lai uzlabotu līdzatbildību par šādām reformām un to ieviešanu.
<i>Darba grupas 5. ieteikums</i>
Komisijai būtu jānodrošina, ka tās ietekmes novērtējumos un izvērtējumos sistemātiski ņem vērā teritoriālo ietekmi un to novērtē, ja tā ir būtiska vietējām un reģionālajām iestādēm. Vietējām un reģionālajām iestādēm būtu jāpalīdz apzināt šādu iespējamo ietekmi savās atbildēs uz apspriešanu un atgriezeniskajā saitē par ceļvežiem. Komisijai būtu attiecīgi jāpārskata savas Labāka regulējuma pamatnostādnes un rīkkopa un jāpievēršas jautājumiem, kas ir saistīti ar tiesību aktu īstenošanu un to ES pievienoto vērtību, un jānodrošina savu subsidiaritātes, proporcionālītātes un attiecīgās teritoriālās ietekmes novērtējumu lielāka pārredzamība savos priekšlikumos un tiem pievienotajos paskaidrojuma

rakstos.
<i>Darba grupas 6. ieteikums</i>
Eiropas Parlamentam un Padomei savās apspriedēs būtu konsekventi jāizmanto subsidiaritātes novērtējuma tabula, lai veicinātu labākas informētības kultūru attiecībā uz vietējām un reģionālajām iestādēm būtiskiem jautājumiem. Komisijai būtu īpaši jāvērs līdztiesīgo likumdevēju uzmanība uz visiem viedokļiem, ko tā saņem no vietējām un reģionālajām iestādēm pārbaudes periodā pēc tās priekšlikumu pieņemšanas. Dalībvalstu valdībām un valstu parlamentiem būtu jāaicina, lai vietējās un reģionālās iestādes dara zināmus savus viedokļus un speciālās zināšanas likumdošanas procedūras sākumā. Darba grupa aicina ES līdztiesīgos likumdevējus apsvērt iespēju pieaicināt to sanāksmēs vietējo un reģionālo iestāžu pārstāvjus vai rīkot uzklauššanu un pasākumus, ja tas ir atbilstoši.
<i>Darba grupas 7. ieteikums</i>
Reģionālajiem un valstu parlamentiem būtu jāizpēta, kā efektīvāk sasaistīt to informācijas apmaiņas platformas (<i>REGPEX</i> un <i>IPEX</i>), lai nodrošinātu, ka likumdošanas procedūrā un subsidiaritātes kontroles mehānismā tiek labāk atspoguļotas to bažas.
<i>Darba grupas 8. ieteikums</i>
Komisijai būtu jāizstrādā mehānisms tiesību aktu apzināšanai un izvērtēšanai no subsidiaritātes, proporcionalitātes, vienkāršošanas, leģislatīvās komplicētības un vietējo un reģionālo iestāžu lomas viedokļa. Šim nolūkam par pamatu varētu izmantot <i>REFIT</i> programmu un platformu. Veicot ES tiesību aktu uzraudzību un izvērtēšanu, parasti būtu pilnībā jāņem vērā vietējo un reģionālo iestāžu un to tīklu pieredze. Reģionu komitejai būtu jāievieš jauns reģionālo centru izmēģinājuma tīkls politikas īstenošanas pārskatīšanas atbalstam.
<i>Darba grupas 9. ieteikums</i>
Nākamajam Komisijas sastāvam kopā ar Eiropas Parlamentu un Padomi būtu jāpārdomā, kā no jauna līdzsvarot savu darbu dažās politikas jomās, lai palielinātu īstenošanas efektivitāti, tā vietā, lai ierosinātu jaunus tiesību aktus jomās, kurās pašreizējais tiesību aktu kopums ir pietiekami attīstīts un/vai nesen ir būtiski pārskatīts.

II PIELIKUMS

Tabulas paraugs subsidiaritātes un proporcionālītātes novērtēšanai visā politikas ciklā (no Subsidiaritātes, proporcionālītātes un principa “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas ziņojuma)

Iestāde*	
Priekšlikuma vai iniciatīvas nosaukums	
Iestādes atsauce(-es)	

Šīs novērtējuma tabulas mērķis un skaidrojums

Šīs tabulas mērķis ir nodrošināt vienotu un saskaņotu pieeju, lai novērtētu konkrēta priekšlikuma vai iniciatīvas atbilstību Līgumos balstītajam subsidiaritātes principam un proporcionālītātes principam. Tā ir paredzēta, lai to izmantotu Eiropas Komisija, kad tā ierosina priekšlikumus, valstu parlamenti, kad tie sagatavo pamatotos atzinumus atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 2. protokolam, kā arī Eiropas Parlaments un Padome kā ES likumdevēji. Tabulu ir arī paredzēts izmantot dalībvalstu grupas iniciatīvām, Tiesas lūgumiem, Eiropas Centrālās bankas ieteikumiem un Eiropas Investīciju bankas lūgumiem, kas attiecas uz lēģislatīvo aktu pieņemšanu (2. protokola 3. pants).

Subsidiaritātes princips palīdz noteikt, vai ir pamatoti Savienībai rīkoties tai ar Līgumiem piešķirtās dalītās vai atbalsta kompetences ietvaros vai arī ir lietderīgāk dalībvalstīm rīkoties atbilstošajā valsts, reģionālajā vai vietējā līmenī. Lai subsidiaritātes pārbaudi varētu uzskatīt par izpildītu, ir jābūt izpildītiem abiem kumulatīvajiem aspektiem, proti, ES rīcības nepieciešamība un ES pievienotā vērtība. Tie ir sīkāk izklāstīti turpmāk.

Proporcionālītātes princips palīdz nodrošināt, ka tiesību aktos paredzēto pienākumu intensitāte vai politikas pieeja atbilst paredzētajiem politikas vai tiesību aktu mērķiem. Tas nozīmē, ka Savienības rīcības saturam un veidam jābūt samērīgam ar paredzēto mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

Ietekmes novērtējumos, ko sagatavo Eiropas Komisija, lai atbalstītu savus priekšlikumus, tiks iekļauts subsidiaritātes un proporcionālītātes novērtējums. Turklāt katram Komisijas priekšlikumam tiks pievienots paskaidrojuma raksts, kurā būs arī izklāstīts Komisijas novērtējums par subsidiaritāti un proporcionālītāti, jo šādu prasību paredz LESD 2. protokols papildus prasībai rīkot vispusīgas konsultācijas, pirms iesniegt priekšlikumu par kādu lēģislatīvo aktu, un prasībai ņemt vērā paredzētās darbības vietējo un reģionālo dimensiju.

Lai gan šī novērtējuma tabula attiecas tikai uz subsidiaritāti un proporcionālītāti, katra iestāde, kas to izmanto, to var brīvi papildināt ar elementiem, kas ir noderīgi tās iekšējiem procesiem un prioritātēm. Piemēram, tabulu var pielāgot, tajā iekļaujot novērtējumu par to, kā Komisija izmanto labāka regulējuma instrumentus, vai Komisijas priekšlikumu politiskos aspektus.

** Ne visi šajā novērtējuma tabulas paraugā iekļautie jautājumi ir attiecināmi uz visām iestādēm.*

1. Vai Savienība var rīkoties? Kāds ir Savienības iecerētās darbības juridiskais pamats un kompetence?
1.1. Kurš(-i) Līguma pants(-i) tiek izmantots(-i), lai atbalstītu leģislatīvā akta priekšlikumu vai politikas iniciatīvu?
1.2. Vai Savienības kompetence, ko atspoguļo šis Līguma pants, pēc būtības ir ekskluzīva kompetence, dalīta kompetence vai atbalsta kompetence?
<i>Subsidiaritāte nav attiecināma uz politikas jomām, kurās Savienībai ir ekskluzīva kompetence, kā definēts LESD 3. pantā. To, vai uz priekšlikumu attiecas subsidiaritātes kontroles mehānisms, nosaka konkrētais juridiskais pamats. LESD 4. pantā ir noteiktas jomas, kurās kompetence tiek dalīta starp Savienību un dalībvalstīm, un LESD 6. pantā ir noteiktas jomas, kurās Savienības kompetencē ir tikai atbalstīt dalībvalstu darbības.</i>

2. Subsidiaritātes princips — kāpēc ES būtu jārīkojas?	
2.1. Vai priekšlikums atbilst 2. protokolā paredzētajiem procedūras noteikumiem?	
– Vai pirms akta ierosināšanas ir notikušas vispusīgas konsultācijas? – Vai ir sagatavots sīki izstrādāts ziņojums ar kvalitatīviem un, ja iespējams, kvantitatīviem rādītājiem, kas ļauj novērtēt, vai rīcību var vislabāk īstenot Savienības līmenī?	
2.2. Vai paskaidrojuma rakstā (un jebkurā ietekmes novērtējumā), kas pievienots Komisijas priekšlikumam, ir ietverts pienācīgs pamatojums par atbilstību subsidiaritātes principam?	
2.3. Vai, ņemot vērā atbildes uz turpmākajiem jautājumiem, dalībvalstis var pietiekamā mērā sasniegt ierosinātās rīcības mērķus vienas pašas (ES rīcības nepieciešamība)?	
a)	Vai risināmajām problēmām ir būtiski / vērā ņemami transnacionāli/pārrobežu aspekti? Vai tie ir novērtēti kvantitatīvi?
b)	Vai valsts rīcība vai ES līmeņa rīcības neesamība būtu pretrunā Līguma pamatmērķiem vai būtiski kaitētu citu dalībvalstu interesēm?
c)	Ciktāl dalībvalstīm ir spēja vai iespēja ieviest attiecīgus pasākumus?

d)	Kā problēma un tās cēloņi (piemēram, negatīva ārējā ietekme, plašāka ietekme) atšķiras ES valstu, reģionālajā un vietējā līmenī?
e)	Vai problēma ir plaši izplatīta visā ES vai arī skar tikai dažas dalībvalstis?
f)	Vai dalībvalstis ir pārslogotas plānotā pasākuma mērķu sasniegšanā?
g)	Kā valsts, reģionālo un vietējo iestāžu viedokļi / vēlamie rīcības virzieni atšķiras visā ES?
2.4. Vai, ņemot vērā atbildes uz turpmākajiem jautājumiem, ierosinātās darbības mērķi darbības mēroga vai iedarbības dēļ ir labāk sasniedzami Savienības līmenī (ES pievienotā vērtība)?	
a)	Vai ES līmeņa darbībai ir acīmredzamas priekšrocības?
b)	Vai ir apjomradīti ietaupījumi? Vai mērķus var efektīvāk sasniegt ES līmenī (lielāks ieguvums uz vienības izmaksām)? Vai uzlabosies iekšējā tirgus darbība?
c)	Kādas priekšrocības sniedz atšķirīgās valstu politikas un noteikumu aizstāšana ar vienveidīgāku politikas pieeju?
d)	Vai ES līmeņa darbības priekšrocības atsver dalībvalstu un vietējo un reģionālo iestāžu kompetences zaudēšanu (ne tikai izmaksas un ieguvumus, ko radītu rīcība valsts, vietējā un reģionālā līmenī)?
e)	Vai palielināsies juridiskā noteiktība tiem, kuriem ir jāīsteno tiesību akti?

3. Proporcionalitāte — kā ES būtu jārīkojas?	
3.1. Vai paskaidrojuma rakstā (un jebkurā ietekmes novērtējumā), kas pievienots Komisijas priekšlikumam, ir ietverts pietiekams pamatojums par priekšlikuma proporcionalitāti un ziņojums, kas ļauj izvērtēt priekšlikuma atbilstību proporcionalitātes principam?	
3.2. Vai, ņemot vērā atbildes uz turpmākajiem jautājumiem un informāciju, kas pieejama no jebkura ietekmes novērtējuma, paskaidrojuma raksta vai citiem avotiem, ierosinātā darbība ir atbilstošs veids iecerēto mērķu sasniegšanai?	
a)	Vai iniciatīva attiecas tikai uz tiem aspektiem, kurus dalībvalsts nevar apmierinošā līmenī panākt saviem spēkiem un kuros Savienības līmeņa rīcība varētu sniegt labākus rezultātus?
b)	Vai Savienības rīcības veids (instrumenta izvēle) ir pamatots, iespējami vienkāršs un atbilst izvirzīto mērķu apmierinošai sasniegšanai un to ievērošanas nodrošināšanai (piemēram, izvēle starp regulu, (pamat-)direktīvu, ieteikumu vai alternatīvām regulatīvām metodēm, piemēram, kopregulējumu, utt.)?
c)	Vai Savienības rīcība dod pēc iespējas lielāku iespēju pieņemt lēmumus valsts līmenī izvirzīto mērķu apmierinošā sasniegšanā? (Piemēram, vai ir iespējams veikt Eiropas rīcību tikai attiecībā uz minimālajiem standartiem vai izmantot mazāk stingru politikas instrumentu vai pieeju?)
d)	Vai iniciatīva rada finansiālas vai administratīvas izmaksas Savienībai, valstu valdībām, reģionālajām vai vietējām iestādēm, ekonomikas dalībniekiem vai pilsoņiem? Vai šādas izmaksas ir samērīgas ar sasniedzamo mērķi?
e)	Vai Savienības tiesību aktu izpildē ir ņemti vērā īpašie apstākļi individuālās dalībvalstīs?